

КИРИЧУК В.І., аспірант, Національний університет «Львівська політехніка»

ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ КОМАНДОЮ ПРОЄКТУ В ІТ-СФЕРІ

Стрімкий розвиток ІТ-сектору в Україні зумовив динамічне впровадження новітніх підходів до управління людськими ресурсами. Все більше уваги привернуто до проєктного менеджменту та командної роботи працівників. Ключовою категорією в проєктному менеджменті є команда проєкту [1].

Принципи управління командою проєкту в ІТ-сфері є актуальною темою, оскільки успіх ІТ-проєктів значною мірою залежить від ефективної роботи команди і є критичним фактором успіху ІТ-проєкту. Управління ІТ-командами вимагає врахування специфічних викликів, таких як швидка зміна технологій та плинність кадрів, тому успіх проєкту залежить від ефективного формування збалансованої команди з кваліфікованими фахівцями, чіткого визначення SMART-цілей та завдань з використанням OKR, відкритої комунікації та співпраці за допомогою сучасних інструментів, мотивації та розвитку персоналу, управління ризиками, застосування гнучких методологій (Agile, Scrum, Kanban) та DevOps/SRE, з урахуванням світових тенденцій, таких як фокус на людину, автоматизація, географічна розподіленість та кібербезпека. Широкої популярності набирає використання аналітики на основі штучного інтелекту (ШІ) що дозволяє аналізувати великі обсяги даних для виявлення тенденцій, проблем та можливостей, що допомагає приймати обґрунтовані рішення щодо управління проєктами та ресурсами.

Сфера досліджень управління командами має міцне теоретичне підґрунтя, сформоване працями багатьох науковців. Зокрема, Брюс Такман досліджував етапи розвитку команд, виділивши формування, штурм, нормування, виконання та розформування [8]. Розуміння цих етапів дозволяє менеджерам ІТ-проєктів ефективніше реагувати на динаміку розвитку команди та вирішувати потенційні конфлікти. Мередіт Белбін, у свою чергу, зосередився на дослідженні командних

ролей, стверджуючи, що для успіху проєкту необхідний збалансований набір з дев'яти ключових ролей [9]. Ця теорія допомагає формувати команди, де кожен учасник виконує функцію, що найкраще відповідає його сильним сторонам. З розвитком Agile-методологій, Кен Швабер та Джефф Сазерленд створили Scrum [10] – фреймворк для ітеративної розробки програмного забезпечення, що базується на принципах прозорості, інспекції та адаптації [6]. Scrum забезпечує гнучкість та швидку реакцію на зміни, що є критично важливим в динамічному середовищі ІТ. Девід Андерсон розробив Kanban, метод управління потоком робіт, який дозволяє візуалізувати процес, обмежити кількість незавершених завдань та оптимізувати роботу команди [11]. Kanban сприяє підвищенню продуктивності та зменшенню часу виконання завдань. Велика кількість досліджень сфокусована на побудові ефективних команд та розподілі ролей між учасниками команди[2-5].

Принципи управління командою проєкту в ІТ-сфері — це фундаментальні правила та підходи, які визначають, як ефективно організовувати, мотивувати та координувати роботу групи людей для досягнення спільних цілей проєкту. Вони є основою для прийняття рішень та формування стратегій управління протягом усього життєвого циклу проєкту. Ключові принципи управління командою ІТ-проєкту наведені в табл. 1.

Таблиця 1 - Принципи управління командою ІТ-проєкту

Категорія	Принцип	Опис
1	2	3
Формування та розвиток команди	Принцип цільового підбору	Члени команди відбираються на основі чітко визначених критеріїв, що враховують необхідні технічні навички, досвід, особисті якості та відповідність культурі проєкту та організації. Важливо враховувати не лише "hard skills", але й "soft skills", такі як комунікабельність, здатність до командної роботи та вирішення проблем.
	Принцип командної ролі	Кожен член команди повинен мати чітко визначену роль та відповідальність, що відповідає його сильним сторонам та сприяє ефективному розподілу завдань. Використання моделей командних ролей, наприклад, Belbin Team Roles, може допомогти в цьому.

Закінчення таблиці 1

1	2	3
	Принцип безперервного розвитку	Команда повинна мати можливості для постійного професійного розвитку, навчання та обміну знаннями. Це включає тренінги, воркшопи, менторство та участь у конференціях.
Комунікація та співпраця	Принцип прозорості комунікації	Комунікація в команді повинна бути відкритою, прозорою та своєчасною. Вся важлива інформація повинна бути доступна всім членам команди. Використання інструментів для спільної роботи та управління проектами (Jira, Trello, Slack) є критично важливим.
	Принцип ефективної співпраці	Створення умов для ефективної взаємодії та співпраці між членами команди. Це включає регулярні зустрічі (daily stand-ups, sprint reviews), спільне вирішення проблем та обмін досвідом.
	Принцип зворотного зв'язку	Забезпечення регулярного та конструктивного зворотного зв'язку між членами команди, а також між командою та замовником. Зворотний зв'язок сприяє покращенню роботи та запобігає виникненню непорозумінь.
Лідерство та мотивація	Принцип лідерства, що служить	Лідер проекту повинен фокусуватися на підтримці та розвитку команди, створюючи умови для її успіху, а не лише на контролі та управлінні.
	Принцип мотивації, що враховує індивідуальність	Мотивація членів команди повинна враховувати їхні індивідуальні потреби та прагнення. Важливо розуміти, що мотивує кожного члена команди окремо.
	Принцип визнання та винагороди	Важливо визнавати та винагороджувати досягнення команди та окремих її членів. Це може бути як матеріальна, так і нематеріальна винагорода.
Управління процесами та знаннями	Принцип ітеративності та адаптивності	Застосування гнучких методологій розробки (Agile, Scrum, Kanban) та здатність адаптуватися до змінних вимог та обставин.
	Принцип управління знаннями	Створення та підтримка бази знань проекту, забезпечення обміну інформацією та досвідом між членами команди.
	Принцип безперервного вдосконалення	Регулярний аналіз роботи команди (ретроспективи), виявлення проблем та впровадження змін для покращення процесів.
Управління ризиками та конфліктами	Принцип проактивного управління ризиками	Ідентифікація, аналіз та планування заходів для мінімізації ризиків, що можуть вплинути на успіх проекту.
	Принцип конструктивного вирішення конфліктів	Швидке та ефективне вирішення конфліктних ситуацій, що виникають в команді, з метою мінімізації негативного впливу на роботу.

Примітка: узагальнено автором за [1-11].

У даному дослідженні було проаналізовано ключові принципи управління командою ІТ-проєкту, які сприяють підвищенню ефективності та досягненню успіху. Серед найбільш важливих принципів виділено прозору комунікацію, мотивацію, що враховує індивідуальність, управління знаннями, безперервне вдосконалення, а також проактивне управління ризиками та конструктивне вирішення конфліктів. Застосування цих принципів на практиці дозволяє створити згуртовану та мотивовану команду, здатну успішно реалізовувати складні ІТ-проєкти. Результати дослідження можуть бути використані як практичний посібник для менеджерів ІТ-проєктів.

Список літератури:

1. **Фещур Р.В.** Управління соціально-економічним розвитком підприємств: методологія та інструментарій: монографія / Р. В. Фещур, С. В. Шишковський, А. І. Якимів, Т. В. Лебідь, М. Р. Тимошук, Н. Р. Яворська. Львів: Видавництво "Растр-7", 2016.
2. **Бушусва Н.С., Ярошенко Ю.Ф., Ярошенко Р.Ф.** Управління проєктами та програмами організаційного розвитку. Київ : Самміт- Книга, 2010.
3. **Батенко В. П.** Управління проєктами. К., 2000.
4. **Гриньова В. М.** Управління кадровим потенціалом підприємства: монографія, Вид. ХНЕУ, 2012 228 с.
5. **Кочетков А. В.** Управління ІТ-проєктами, Новий Світ, 2000
6. **Schwaber K., Beedle M.** Agile Software Development with Scrum, Prentice Hall, 2002
7. **Kezner H.** Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling, 12th edition , Wiley, 2017
8. **Tuckman, B.,** Developmental sequence in small groups. Psychological Bulletin, 63(6)
9. **Belbin M.,** Management Teams: Why they succeed or fail, 3rd edition, 2010
10. **Sutherland J., Schwaber, K.,** SCRUM Development Process. 1997.
11. **Anderson D.,** Kanban: Successful Evolutionary Change for Your Technology Business, Blue Hole Press, 2010

Бібліографія: КИРИЧУК В.І. Принципи управління командою проєкту в ІТ-сфері / В.І. КИРИЧУК

// Результати наукових конференцій Навчально-наукового інституту економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу НТУ «ХПІ» за 2024 рік в 2 т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2024. Т. 2 : Труди XV-ої Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції студентів та молодих вчених «Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2024» 25 грудня 2024 р. – 2024. С. 46-49